

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 8Svk/15/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1022201692
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Babiaková
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:1022201692.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kristíny Babiakovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudkyne JUDr. Anity Filovej a sudcu JUDr. Rastislava Dluhoša, PhD. v právnej veci žalobkyne: W. S. G. W., nar. XX. V. XXXX, Z. XX, XXX XX O., právne zastúpená advokátskou kanceláriou: ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA - JUDr. Eva Roskošová, s.r.o., so sídlom Vietnamská 41, 821 04 Bratislava, IČO: 50 995 456, proti žalovanej: Slovenská advokátska komora, so sídlom Kolárska 4, 813 42 Bratislava, IČO: 30 795 141, právne zastúpená advokátkou: JUDr. Eva Bušová, so sídlom Tobrucká 6, 811 02 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 21/8/2020 zo dňa 16. júla 2020, o kasačných sťažnostiach žalobkyne a žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S 249/2022-419 zo dňa 30. marca 2023, takto

rozhodol:

I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne o d m i e t a.
II. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S 249/2022-419 zo dňa 30. marca 2023 zrušuje a vec vracia Správnemu súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I.

Priebeh administratívneho konania

1. Dňa 30. januára 2020 žalobkyňa s ďalším konateľom jej advokátskej kancelárie (jej manželom, JUDr. G.) oznámili žalovanej, že v sídle ich advokátskej kancelárie bola vykonaná prehliadka priestorov sídla príslušníkmi Národnej kriminálnej agentúry a boli im tiež zaistené elektronické dáta.

2. Ďalším e-mailom žalobkyňa oznámila predsedníctvu žalovanej, že jej bolo dňa 11. marca 2020 doručené uznesenie prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry o vznesení obvinenia pre skutok kvalifikovaný podľa § 342 ods. 1, ods. 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (ďalej len „Trestný zákon“), ktorého podstata mala spočívať v tom, že žalobkyňa mala napísať sudkyňi Okresného súdu Bratislava I rozsudok.

3. V administratívnom spise je obsiahnuté uznesenie prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. VII/3 Gv 76/19/1000-57 zo dňa 9. marca 2020 (ďalej len „trestné obvinenie“), ktorým bolo žalobkyňi vznesené obvinenie pre zločin zasahovania do nezávislosti súdu podľa § 342 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona (body 1 a 14 obvinenia) a zločin zasahovania do nezávislosti súdu podľa § 342 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona formou spolupáchateľstva (bod 16 obvinenia), ktorých sa mala dopustiť tým, že:

„1. W. N. v letných mesiacoch roku 2016 v presne nezistený deň v Bratislave v priestoroch hotela West inicioval stretnutie s V. O. M., podpredsedom Okresného súdu Bratislava I, kde mu odovzdal na papieriku popísané štyri súdne spory ... v súdnom spore Dixia Sollaris ho požiadal o vytýčenie termínu pojednávania a aby žaloba p. K. bola vybavená v jeho prospech, čo však z objektívnych dôvodov v tom čase nebolo možné zabezpečiť, pričom za splnenie týchto požiadaviek v letných mesiacoch roku

2016 v presne nezistený deň krátko po vyššie uvedenom stretnutí v Bratislave v priestoroch hotela West V.. O. M. prostredníctvom Y. W. prijal od W. N. finančnú hotovosť vo výške 5.000 euro, ktoré boli uložené v obálke, následne na základe opätovnej požiadavky W. N., keď už bolo možné v súdnom spore Dixia Sollaris procesne pokračovať, V.. O. M. vytyčil termín pojednávania a rozhodol v prospech p. K., teda pohľadávku vo výške cca 700.000 EUR uznal, pričom W. N. zabezpečil, že rozsudok v predmetnej veci vypracovala advokátka W.. S. G. W., ktorá v spore zastupovala žalobcu p. K., ktorá následne vypracovaný rozsudok odovzdala na USB kľúči W. N., a tento ho odovzdal V.. O. M., pričom za vyššie uvedené konanie V.. O. M. ... prijal od W. N. finančnú hotovosť...

14. W. N. v presne nezistenej dobe v roku 2017 v Bratislave na bližšie nezistenom mieste požiadala V.. O. M. v právnej veci žalobcu Medzinárodná investičná banka ... proti žalovanému I & R Konkurzy... správca úpadcu Dixia Sollaris, s.r.o. ... vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 7Cbi/7/2016..., ktorú mala pridelenú ako zákonná sudkyňa V.. N. Z., aby zabezpečil, že žaloba v tejto veci bude zamietnutá, čo V.. N. Z. aj urobila ..., pričom W. N. po dohode s V.. O. M. zabezpečil, že rozsudok vo veci vypracovala W.. S. G. W., ktorá následne vypracovaný rozsudok odovzdala na USB kľúči W. N., ktorý ho následne odovzdal V.. O. M. a ten zákonnej sudkyňi..., ktorá za uvedené rozhodnutie ... prijala od W. N. prostredníctvom V.. O. M. platok vo forme bližšie nešpecifikovanej kabelky...

16. W. N. v presne nezistenej dobe ... požiadala zákonného sudcu V.. O. M. v právnej veci žalobcu R.. L. J.... proti žalovanému I & R Konkurzy a reštrukturalizácie, k. s..., správca úpadcu Dixia Sollaris, s.r.o..., aby v uvedenej veci rýchlo vytyčil termín pojednávania a rozhodol v prospech žalobcu..., V.. O. M. vytyčil termín pojednávania na deň 23.1.2018, v rámci ktorého rozhodol rozsudkom, ktorým určil, že pohľadávka žalobcu R.. L. J. ... je čo do právneho dôvodu, výšky a vymáhateľnosti existentná a nesporná a nie je vylúčená z uspokojenia v konkurze, pričom W. N. zabezpečil, že rozsudok v predmetnej veci vypracovala W.. S. G. W., ktorá v spore zastupovala žalobcu..., ktorá následne vypracovaný rozsudok odovzdala na USB kľúči W. N. a tento ho následne odovzdal V.. O. M...."

4. E-mailom zo dňa 24. marca 2020 žalovaná požiadala žalobkyňu o informáciu o stave trestného konania, teda či žalobkyňa podala proti trestnému obvineniu sťažnosť a ak áno, ako o nej bolo rozhodnuté. Túto výzvu žalovaná opakovala aj listom zo dňa 8. júna 2020.

5. Žalobkyňa reagovala až na druhú výzvu žalovanej a tejto oznámila, že proti trestnému obvineniu podala sťažnosť, ktorú špeciálny prokurátor (JUDr. Dušan Kováčik) rozhodnutím č. k. VII/3 Gv 76/19/1000-181 zo dňa 21. mája 2020 (ďalej len „rozhodnutie o sťažnosti proti obvineniu“) zamietol. Žalovanej tiež oznámila, že dňa 9. júna 2020 podala návrh na postup podľa § 363 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) - teda návrh na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní. Tieto listiny však k svojmu vyjadreniu nedoložila.

6. Listom zo dňa 23. júna 2020 žalovaná pozvala žalobkyňu na zasadnutie predsedníctva, kde mala žalovaná rozhodovať o prípadnom pozastavení výkonu advokácie žalobkyne do právoplatného rozhodnutia v súvisiacej trestnej veci. Žalovaná informovala žalobkyňu, že k dôvodom rozhodovania o pozastavení výkonu advokácie sa môže vyjadriť osobne na zasadnutí alebo inou formou (napr. písomne). Požiadala tiež žalobkyňu, aby si so sebou priniesla všetky písomnosti, ktoré sa na vec vzťahujú a vyzvala žalobkyňu, aby doručila žalovanej rozhodnutie o jej sťažnosti proti trestnému obvineniu zo dňa 21. mája 2020, prípadne ďalšie listiny/rozhodnutia, ktoré považuje za potrebné predložiť, a to v lehote 7 dní pred zasadnutím predsedníctva žalovanej.

7. Dňa 16. júla 2020 sa uskutočnilo rokovanie predsedníctva žalovanej za účasti žalobkyne. Žalobkyňa akcentovala svoju nevinu s tým, že sa nebude vyjadrovať k pravdivosti informácií uvedených v médiách. Jej zavinenie mali vylučovať forezné dôkazy - znalecké posudky. Trestné obvinenie je postavené na výpovedi jedného sudcu, ktorý ju navyše modifikoval. O tvrdenom skutku vie vraj len z počutia. K Threeme sa odmietla vyjadriť, správy, ktoré tam boli však nepísala. K osobným a majetkovým pomerom žalobkyňa uviedla, že advokácia je dominantným zdrojom jej príjmu, má tri maloleté deti, je vydatá a má jedného koncipienta. Manžel je advokátom a partnerom v advokátskej kancelárii, ale advokáciu reálne nevykonáva. Uviedla, že nevie prečo žalovaná nerieši iných advokátov, ktorým nebolo vznesené obvinenie napriek tomu, že z médií vyplýva, že ich V.. M. označil vo svojej výpovedi ako osoby, ktoré ho ovplyvňovali W.. B., W. Q., V.. N., V.. O.. N.. Revízná komisia žalovanej mala v tejto veci konať ex offo. Návrhy na dokazovanie či iné dôkazy žalobkyňa odmietla predložiť, keďže ich má pripravené do trestného spisu a použije ich podľa taktiky svojej obhajoby.

8. Na rokovaní predsedníctva žalovanej žalobkyňa predložila listinu - jej návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku zo dňa 8. júna 2020.

9. Rozhodnutím č. 21/8/2020 zo dňa 16. júla 2020 (ďalej len „žalované rozhodnutie“) žalovaná podľa § 71 ods. 1 písm. b) v spojení s § 8 ods. 2 písm. b) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a

doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) pozastavila žalobkyni výkon advokácie.

10. Žalovaná vo svojom rozhodnutí uviedla, že primárne v predmetnej veci posudzovala, či skutok, pre ktorý bolo žalobkyni vznesené obvinenie, súvisí s výkonom advokácie a či trestné stíhanie advokáta môže znižovať dôstojnosť advokátskeho stavu alebo dobrého mena advokácie. Mala tiež prihliadať na osobné a majetkové pomery advokáta, správanie a postoj advokáta k vznesenému trestnému obvineniu, druhu trestného činu, zavineniu, štádiu trestného konania. Vo všeobecnosti tiež uviedla, že pri rozhodovaní o pozastavení výkonu advokácie zohľadňuje aj vecné dôkazy zabezpečené orgánmi činnými v trestnom konaní, prípadne charakter a dôveryhodnosť svedkov.

11. Žalovaná skonštatovala, že podľa vzneseného trestného obvinenia mala žalobkyňa spáchať úmyselný trestný čin - zločin zasahovania do nezávislosti súdov tým, že (i) v jednej veci mala vypracovať rozsudok, (ii) v dvoch veciach mala vypracovať rozsudok v právnej veci jej klientov. Ide o skutok, pre ktorý, v prípade uznania viny, vzniká žalovanej povinnosť odsúdeného advokáta vyčiarknuť zo zoznamu advokátov. Žalovaná dospela k názoru, že existuje dôvodné podozrenie, že žalobkyňa ako advokátka v živej veci komunikovala s inými osobami (mimo účastníkov konania a s tretími osobami) a participovala na vypracovaní rozsudkov alebo podkladov slúžiacich na ich vydanie. Takéto skutky považuje žalovaná za hrubé porušenie povinností advokáta a advokátskej etiky, ktoré znižujú dôstojnosť advokátskeho stavu a porušujú etické princípy výkonu povolania. Už len podozrenie zo spáchania takéhoto konania znižuje dôstojnosť a vnímanie advokátskeho stavu vo vzťahu k verejnosti.

12. Žalovaná dodala, že žalobkyňa sa na zasadnutí predsedníctva žalovanej vyjadrovala stroho, svoju vinu poprela, neuviedla však ďalšie skutočnosti, ktoré by tieto jej tvrdenia potvrdili. Dôkazy bola pripravená predkladať do trestného konania podľa taktiky jej obhajoby.

13. Čo sa týka osobných a majetkových pomerov žalovaná dala do pozornosti vyjadrenia žalobkyne o tom, že je vydatá, má tri maloleté deti a výkon advokácie je dominantným zdrojom jej príjmu. V advokátskej kancelárii, v ktorej pôsobí s manželom (advokátom), je zamestnaný aj jeden koncipient. Jej manžel podľa vyjadrenia žalobkyne advokáciu nevykonáva. K tejto argumentácii žalovaná zdôraznila, že Advokátska kancelária TIMAR & partners, s.r.o. má dvoch konateľov, pričom druhý konateľ - JUDr. Tibor Timár, nemá pozastavený výkon advokácie a je oprávnený poskytovať právne služby v mene obchodnej spoločnosti.

14. Pokiaľ žalobkyňa na zasadnutí predsedníctva predložila žalovanej jej návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku zo dňa 8. júna 2020, keďže táto listina mala byť doložená až na ústnom zasadnutí, žalovaná konštatovala, že sa nemohla včas a riadne s touto listinou oboznámiť a brať ju na zreteľ.

15. Rozhodnutie žalovanej bolo žalobkyni doručené dňa 7. septembra 2020.

II.

Priebeh konania pred správnym súdom a jeho rozhodnutie

16. Proti rozhodnutiu žalovanej podala žalobkyňa dňa 11. septembra 2020 správnu žalobu na Krajský súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“), ktorou žiadala zrušiť rozhodnutie žalovaného.

17. Žalobkyňa namietala, že pozastavenie výkonu advokácie v jej prípade bolo vyslovene fakultatívne, preto bolo úlohou žalovanej náležite odôvodniť svoju správnu úvahu. V tomto smere žalobkyňa najmä namietala, že žalovaný sa náležite nevysporiadal s okolnosťou, že hoci je advokátkou od 1. januára 2008, nikdy nebola disciplinárne stíhaná, nebola jej uložená žiadna sankcia za porušenie predpisov žalovanej. Napriek tomu žalovaná konštatuje, že je nedôveryhodná. Svoje rozhodnutie pritom žalovaná zakladá na nepodložených mediálnych správach, ktorých pravdivosť bola spochybnená v disciplinárnom konaní vedenom voči žalobkyni a o ktorého priebehu musela mať žalovaná vedomosť. Žalovaná nereflektovala na odbornú povosť žalobkyne a na jej bezúhonnosť, a to či už z hľadiska civilného života alebo pracovného života.

18. Žalovaná tiež podľa žalobkyne nezohľadnila vecné dôkazy z trestného konania či dôveryhodnosť svedkov v trestnom konaní, ani listinné dôkazy, ktoré sú súčasťou disciplinárneho spisu (DS I.-21/2020:2008/2019). Nezohľadnila najmä výsluch V.. N. Z., ktorá (rovnako ako žalobkyňa) poprela tvrdenia V.. M.. Svedectvo V.. M. je pritom len nepriame. Žalovaná nezohľadnila ani reálne forezné dôkazy v podobe znaleckých posudkov z foreznej lingvistiky.

19. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že sa nemohla oboznámiť s návrhom žalobkyne na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku zo dňa 8. júna 2020, ktorý predložila na ústnom zasadnutí predsedníctva, táto argumentácia podľa žalobkyne neobstoí. Zo žiadneho interného predpisu žalovanej totiž nevyplýva, že by bola povinná prijať rozhodnutie hneď v deň zasadnutia.

20. Podľa názoru žalobkyne žalovaná založila svoje rozhodnutie v zásade na jedinej skutočnosti - na vznesení trestného obvinenia. Takýto postup je však podľa žalobkyne v rozpore so zákonom, keďže pozastavenie výkonu advokácie v tomto prípade bolo len fakultatívne. V tomto smere odkázala aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžo 323/2015 zo dňa 26. októbra 2016. Žalobkyňa zdôraznila, že žalovaná nemá prijaté žiadne interné kritériá, na základe ktorých by postupovala v rovnakých prípadoch rovnako.

21. Deklarujúc odlišné posudzovanie jednotlivých prípadov žalobkyňa poukázala na rozhodnutie žalovanej voči inému advokátovi - D. L., ktorého obvinenie nesúvisí v žiadnom rozsahu s výkonom advokácie (skutok sa mal týkať podľa medializovaných informácií času, keď nebol zapísaný v zozname advokátov), pričom žalovaná mu pozastavila výkon advokácie. Znegovala tak svoje tvrdenie, že relevantným aspektom by mal byť priamy súvis obvinenia s výkonom advokácie.

22. Poukázala tiež na prípad advokáta W. W., ktorý mal byť obvinený a obžalovaný pre trestný čin falšovania (ktorý priamo súvisí s výkonom advokácie) a napriek tomu žalovaná voči nemu neuplatnila pozastavenie výkonu advokácie. Akcentovala tiež na rozdielny prístup žalovanej voči iným advokátom, ktorí boli označení V. M. ako osoby zasahujúce do nezávislosti justície, pričom napriek tomu voči nim žalovaná nezačala disciplinárne konania a nepozastavila im výkon advokácie (O. N., L. B., N., W. L., R. R.).

23. Časovo žalovaná pristúpila k vydaniu rozhodnutia až 4 mesiace po vznesení obvinenia, čo podľa žalobkyne nemá logiku, keďže tak umožnila žalobkyni 4 mesiace vykonávať advokáciu. Postup žalovanej dáva žalobkyňa do kontextu s medializovanými správami, tlakom médií a ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky na postup žalovanej.

24. Žalobkyňa navrhla ako dôkazy - pripojiť si administratívny spis žalovanej a spis z disciplinárneho konania, vykonať dopyt na žalovanú, aby oznámila počet advokátov, ktorí mali ku dňu 16. júla 2020 vznesené obvinenie, za aký trestný čin a či žalovaná rozhodla o pozastavení advokácie a z akých dôvodov.

25. K žalobe žalobkyňa pripojila okrem iného výpis z uznesenia z rokovania predsedníctva žalovanej zo dňa 16. júla 2020 - neverejná príloha č. 6 k zápisnici č. 8/2020 z rokovania P SAK 16. júla 2020, ktorá obsahovala záznam z priebehu rokovania predmetného zasadnutia predsedníctva žalovanej.

26. K správnej žalobe sa vyjadrila aj žalovaná, ktorá v podstatnom zotrvala na svojej argumentácii obsiahnutej v jej rozhodnutí.

27. Dňa 18. januára 2021 bola správne mu súdu doručená replika žalobkyne. Nad rámec žaloby žalobkyňa namietala, že žalovaná predložila neúplný administratívny spis - tento najmä neobsahuje listiny, ktoré boli súčasťou disciplinárneho spisu žalovanej a na ktoré malo byť podľa žalobkyne prihliadané, nepripojila úplné uznesenie z rokovania predsedníctva žalovanej zo dňa 16. júla 2020 a ani zoznam advokátov, ktorý žiadala vykonať ako dôkaz (bod 25 tohto rozsudku).

28. Žalobkyňa tiež v replike argumentovala, že pozastavenie výkonu advokácie je svojou podstatou disciplinárnym opatrením, teda sankciou (trestnou sankciou), pričom v rozhodnutí žalovanej absentuje náležité opísanie skutku, ktorý bol dôvodom pre vydanie rozhodnutia žalovanej (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 12/2009 17. decembra 2009). Rovnako je výrok rozhodnutia žalovanej podľa názoru žalobkyne neurčitý a neúplný, keď v ňom absentuje skutkové vymedzenie dôvodu pozastavenia výkonu činnosti a doba pozastavenia výkonu činnosti.

29. Podľa názoru žalobkyne ide o vec správneho trestania a správny súd ako aj žalovaná by mali prihliadať na základné zásady trestného procesu. Žalobkyňa opätovne akcentovala, že žalovaná nemá žiadny interný predpis, ktorý by upravoval dôvody a postupy, pre ktoré je možné pozastaviť výkon činnosti advokáta v prípade fakultatívnej kompetencie. Je to podstatné osobitne s ohľadom na požiadavku prezumpcie neviny, ktorá ani v prípade vznesenia trestného obvinenia nestráca svoj význam. Tu žalovaná mala posudzovať, či skutok, ktorý je uvedený v uznesení o vznesení obvinenia je trestným činom a či produkované dôkazy exkulpujú advokáta z obvinenia.

30. Opakovane žalobkyňa poukázala na nejednotnú prax žalovanej pri rozhodovaní o pozastavení výkonu advokácie. Svoju argumentáciu rozšírila o ďalších advokátov, s ktorými sa porovnáva. Osobitne poukázala na V. G. N., ktorý je trestne stíhaný v tom istom konaní ako žalobkyňa, za obdobný skutok, pričom žalovaná mu dňa 15. januára 2021 nepozastavila výkon advokácie. V tomto smere svojej argumentácie žalobkyňa rozšírila aj svoj návrh na vykonanie dokazovania. Navrhla tiež pripojiť trestný spis súvisiacej veci.

31. V ostatnom žalobkyňa vo svojej replike zopakovala a argumentačne podporila svoje námietky zo správnej žaloby.

32. Dňa 27. mája 2021 žalobkyňa predložila správne mu súdu prehľad rozhodnutí žalovaného o pozastavení výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii za obdobie od 1. januára

2008 do 25. januára 2021. Z tohto prehľadu žalobkyňa vyvodzuje, že žalovaná nemá a nikdy nemala jednotné smernice, ktoré by upravovali kritériá rozhodné pre rozhodnutie o pozastavení výkonu činnosti advokáta. Žalobkyňa tiež poukázala na to, že v jej prípade žalovaná rozhodovala tajným hlasovaním, čo je s ohľadom na prax žalovanej ojedinelé tajné hlasovanie. Z administratívneho spisu tak nie je možné overiť kto a ako hlasoval vo veci žalobkyne.

33. Dňa 5. novembra 2021 žalovaná doručila správne mu súdu uznesenie žalovanej č. 49/18/2021 zo dňa 5. novembra 2021, ktorým žalovaná zrušila dňom rozhodnutia žalobkyne pozastavenie výkonu advokácie vykonané rozhodnutím č. 21/8/2020 zo dňa 16. júla 2020.

34. Uznesením č. k. 1 S 208/2020 - 327 zo dňa 20. januára 2022 správny súd zastavil správne súdne konanie. Toto uznesenie zrušil Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 3 Svk 27/2022 zo dňa 27. októbra 2022 a vec vrátil správne mu súdu na ďalšie konanie.

35. Žalobkyňa doručila správne mu súdu dňa 27. januára 2023 ďalšie vyjadrenie, ktorým predložila prehľad rozhodnutí žalovanej o pozastavení výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii za obdobie od 26. januára 2021 do 11. januára 2023, na základe ktorého opätovne akcentovala absenciu kritérií pre rozhodovanie v rámci fakultatívnej kompetencie žalovanej pozastaviť výkon funkcie advokáta pri vznesení obvinenia. Žalobkyňa s odkazom na stanovisko benátskej komisie v prípade Ukrajiny (Opinion No. 632/2011 zo dňa 18. októbra 2011, body 81 až 85) konštatovala, že rozhodnúť o pozastavení výkonu advokácie môže len disciplinárna komisia žalovanej a na základe vopred známych kritérií, vo vzťahu k okolnostiam, ktoré musia mať charakter závažného porušenia a za zachovania plného práva advokáta predkladať dôkazy a brániť svoje práva. V tomto kontexte žalobkyňa zdôraznila, že v jej veci pozastavenie výkonu advokácie neprebiehala v rámci disciplinárnej právomoci.

36. Správny súd rozsudkom č. k. 1 S 249/2022-419 zo dňa 30. marca 2023 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) zrušil rozhodnutie žalovanej z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

37. Správny súd skúmal najmä povinnosť žalovanej náležite odôvodniť svoje rozhodnutie - správnu úvahu, ktorá ju viedla k uplatneniu právomoci pozastaviť výkon advokácie žalobkyne. Podľa názoru správneho súdu, ak žalovaná pristúpi podľa § 8 ods. 2 zákona o advokácii k pozastaveniu výkonu advokácie, môže tak urobiť spravidla vtedy, ak prebieha iné konanie, ktoré by mohlo viesť k strate niektorého z predpokladov potrebných pre výkon advokácie. Na druhej strane len skutočnosť, že sa začalo voči žalobkyne trestné stíhanie nie je bez ďalšieho dôvodom na vydanie rozhodnutia o pozastavení výkonu advokácie. Išlo by totiž o vylúčenie správnej úvahy, ktorú § 8 ods. 2 zákona o advokácii predpokladá.

38. Podľa názoru správneho súdu sa žalovaná žiadnym spôsobom nevysporiadala s profesijnou minulosťou žalobkyne (či bola v minulosti disciplinárne alebo trestne stíhaná, za aké skutky a s akými výsledkami), nevysporiadala sa ani s vecnými dôkazmi v trestnom konaní, charakterom a dôveryhodnosťou svedkov v trestnom konaní. Aj prihliadanie žalovanej na osobné a majetkové pomery žalobkyne považoval správny súd za formálne vyhlásenie, keďže takúto úvahu žalovaná v jej rozhodnutí neobsiahla.

39. Z rozhodnutia žalovanej podľa správneho súdu nevyplýva, ako žalovaná dospela k názoru, že skutočne existuje dôvodné podozrenie zo spáchania skutkov, ktoré boli žalobkyne kladené za vinu. Žalovaná neuviedla, aké jej dostupné informácie vyhodnotila v prospech predmetného záveru.

40. Správny súd sa nestotožnil ani s úvahou žalovanej, prečo nevykonala listinný dôkaz - návrh na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní predložený žalobkyňou na zasadnutí jej predsedníctva. Predsedníctvu totiž nič nebránilo, aby prerušilo rokovanie a oboznámilo sa s dôkazom. Išlo pritom podľa názoru správneho súdu o dôkaz, ktorý mohol žalovanej priniesť ďalšie relevantné informácie pre predmetné konanie.

41. Pokiaľ žalovaná tvrdila, že pre rozhodovanie o pozastavení výkonu advokácie sú prijaté kritériá, podľa ktorých postupuje, toto tvrdenie nebolo preukázané. Správny súd poukázal na to, že pokiaľ v roku 2016 Najvyšší súd Slovenskej republiky (sp. zn. 10 Sžo 323/2015) zvýraznil potrebu existencie kritérií pre postup žalovanej podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii, bolo povinnosťou žalovanej takéto kritériá definovať spôsobom a vo forme, ktorá by zaručovala ich všeobecnú aplikáciu a preukazovala dodržiavanie povinnosti žalovanej ich bezvýhradného akceptovania pri realizácii správnej úvahy.

42. Pre úplnosť správny súd dodal, že výrok napadnutého rozhodnutia žalovanej je neúplný, keďže neobsahuje informáciu o konkrétnom trestnom konaní tak, aby nebolo zameniteľné s iným trestným konaním, a neobsahuje ani údaj o tom, že napadnuté rozhodnutie sa vydáva do právoplatnosti rozhodnutia v konkrétnej trestnej veci identifikovanej spisovou značkou. Vyčítal tiež žalovanej, že v administratívnom spise absentuje zápisnica z ústneho zasadnutia predsedníctva so zaznamenaním podstatného priebehu ústneho zasadnutia, vyjadrení žalobkyne na ňom a výsledkov tajného hlasovania.

III.

Kasačná sťažnosť a priebeh konania na kasačnom súde

43. Proti napadnutému rozsudku správneho súdu podali kasačnú sťažnosť tak žalobkyňa ako aj žalovaná.

44. Žalobkyňa podala kasačnú sťažnosť proti I. výroku napadnutého rozsudku v časti slov „a vec vracia žalovanej na ďalšie konanie“ z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f) a g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). V tejto časti žiadala aj zrušiť napadnutý rozsudok.

45. Žalobkyňa dala do pozornosti svoj názor, že sú splnené podmienky prípustnosti jej kasačnej sťažnosti podľa § 442 ods. 1 SSP, keďže sporná časť napadnutého rozsudku je v jej neprospech, nad rozsah žalobného návrhu, súčasne sa ním prikazuje vo veci konať, hoci osobitný predpis žalovanej už neumožňuje ďalej konať a vo veci rozhodnúť.

46. V merite žalobkyňa namieta, že v predmetnej veci zrušením účinkov dočasného pozastavenia výkonu advokácie žalobkyne (bod 35 napadnutého rozsudku) došlo k zmene skutkového stavu. V dôsledku tejto zmeny v skutkovom stave už neprichádza do úvahy vrátenie veci na ďalšie konanie, právna úprava už neumožňuje žalovanej vo veci ďalej konať. Správny súd mal rozhodnúť v súlade s petítom žaloby - rozhodnutie žalovanej len zrušiť.

47. S odkazom na § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácií žalobkyňa argumentuje, že pozastaviť výkon advokácie možno výlučne pro futuro. Žiadne ustanovenie zákona o advokácii podľa názoru žalobkyne neumožňuje späťne (so spätnými účinkami) posúdiť zákonnosť pozastavenia výkonu advokácie či reparať nedostatky svojho konania. Podľa § 11 ods. 2 zákona o advokácii zrušením rozhodnutia komory o pozastavení výkonu advokácie, advokát je oprávnený vykonávať advokáciu odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu.

48. Ku kasačnej sťažnosti žalobkyne sa žalovaná nevyjadrila

49. Žalovaná podala kasačnú sťažnosť proti napadnutému rozsudku v celom rozsahu z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť správne súdu na ďalšie konanie.

50. Žalovaná argumentuje, že jej rozhodnutie nie je nepreskúmateľné či nezrozumiteľné pre nedostatok dôvodov, pričom žalovaná zohľadnila všetky dostupné dôkazy. V predmetnej veci podľa žalovanej nebolo sporné, že žalobkyňa bola obvinená zo spáchania závažnej trestnej činnosti a jej sťažnosť proti vzneseniu obvinenia bola ako nedôvodná zamietnutá. Podľa názoru žalovanej sa jej orgány nemôžu zaoberať posudzovaním vecných dôkazov v trestnom konaní, prípadne charakterom a dôveryhodnosťou svedkov v trestnom konaní, a to osobitne len na základe obsahu uznesenia o vznesení obvinenia a rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti. Ďalšie relevantné okolnosti žalovaná v rozhodnutí uviedla a vysporiadala sa s nimi. Neskoršie zrušenie pozastavenia výkonu advokácie žalobkyne žalovanou bolo odôvodnené nečinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vo veci žalobkyne, ku ktorej došlo až neskoršie po vznesení obvinenia.

51. Žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť správne súdu na ďalšie konanie.

52. Žalobkyňa ku kasačnej sťažnosti žalovanej uviedla, že táto naďalej nerozlišuje medzi obligatórnym a fakultatívnym pozastavením výkonu advokácie, pričom zastáva názor, že samotné vznesenie obvinenia postačuje pre pozastavenie výkonu advokácie v každom prípade. Argumentáciu žalovanej považuje žalobkyňa za neprilievavú a podanú kasačnú sťažnosť za „paródiu, ktorá nemá a nemôže mať opodstatnenie...“ Žalobkyňa sa stotožnila s názorom správneho súdu, že žalovaná svoju správnu úvahu náležite neodôvodnila, nevysporiadala sa s profesijnou minulosťou žalobkyne a ani s vecnými dôkazmi v trestnom konaní, prípadne charakterom a dôveryhodnosťou svedkov v trestnom konaní. Rovnako zastáva názor, že žalovaná nemá žiadne relevantné kritériá pre aplikáciu svojej kompetencie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácií, čo preukazujú aj dôkazy predložené žalobkyňou v súdnom konaní. Podľa názoru žalobkyne žalovaná neuvádza, ako je možné, že predložila správne súdu neúplný spis, nevysvetlila, prečo v prípade advokáta Kulaka postupovala inak ako v prípade žalobkyne či prečo postupovala inak vo veciach iných advokátov. Žalobkyňa opätovne akcentovala, že rozhodnutie o pozastavení výkonu advokácie nebolo vydané v disciplinárnom konaní, na základe vopred známych kritérií a poskytujúc žalobkyne potrebný priestor pre bránenie svojich práv. Konanie, rozhodnutie a postup žalovanej považuje žalobkyňa za „inkvizičné konanie.“

53. Žalovaná k vyjadreniu žalobkyne nepodala repliku.

54. Po predložení veci kasačnému súdu dňa 9. októbra 2023 bola táto pridelená senátu 3 S Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Svk 37/2023. Keďže však (i) senát 3 S už v predmetnej veci dňa 27. októbra 2022 rozhodoval v zložení Mgr. Kristína Babiaková (sudkyňa spravodajkyňa), JUDr. Katarína Benczová a JUDr. Zuzana Šabová, PhD. (vec vrátil správne mu súdu na ďalšie konanie) a (ii) dňa 1. júna 2023 nadobudol účinnosť rozvrh práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2023 v znení opatrenia č. 5 (ďalej len „rozvrh práce“), ktorým došlo k zmene senátu 3 S tak, že sudkyňa Mgr. Kristína Babiaková bola z tohto vyňatá a zaradená do senátu 8 S, zákonným senátom na rozhodnutie veci bol v súlade s § 14 písm. E, F a G písm. a) druhej časti rozvrhu práce senát 8 S. Vec bola preto postupom podľa § 7 písm. C prvej časti rozvrhu práce zapísaná dňa 26. októbra 2023 senátu 8 S, ktorý o nej rozhodol v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozsudku.

IV.

Posúdenie kasačného súdu

55. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačná sťažnosť žalovanej bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP) a je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej je dôvodná. Vo vzťahu ku kasačnej sťažnosti žalobkyne kasačný súd zistil, že táto nebola podaná oprávnenou osobou (a contrario § 442 ods. 1 v spojení s § 459 písm. b) SSP).

56. Úlohou kasačného súdu pri posúdení kasačnej sťažnosti žalovanej bolo posúdiť, či žalovaná, v smere vytýkanom správnym súdom, dostatočne odôvodnila správnu úvahu pri aplikácii § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii.

57. Podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii komora môže pozastaviť výkon advokácie tomu proti komu sa začalo trestné stíhanie za trestný čin do právoplatného rozhodnutia vo veci.

58. V súvislosti s nastoleným problémom dáva kasačný súd do pozornosti, že v súlade s čl. 47 ods. 2 Ústavy majú fyzické a právnické osoby ústavné právo na právnu pomoc v konaniach pred súdmi, orgánmi štátnej a verejnej moci. Súčasťou predmetného práva je viacero čiastkových oprávnení, pozitívnych a negatívnych záväzkov, ktorých účelom je zabezpečiť prístup fyzických a právnických osôb k právnym službám a k právnej pomoci od odborne spôsobilých osôb, vďaka ktorej právo na spravodlivý proces nie je len právom iluzórnym či teoretickým, ale stáva sa praktické a účinné (OROSZ, L.; SVÁK, J. a kol.: Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I. Bratislava: Wolters Kluwer SK s.r.o., 2021, str. 629). Jednou z požiadaviek vyplývajúcich z práva na právnu pomoc je aj požiadavka na vytvorenie dostupného systému poskytovania právnych služieb, ktorá je v právnom poriadku Slovenskej republiky pretavená do zákonnej úpravy výkonu advokácie (§ 1 ods. 1 a 2 zákona o advokácii).

59. Pokiaľ má advokácia plniť svoje poslanie, musí mať garantované viaceré stavovské privilégia a jej výkon musí zodpovedať zásadám/princípom, ktorým poskytuje čl. 47 ods. 2 Ústavy ústavnoprávny základ. Tieto privilégia, zásady a princípy sú pritom vlastné demokratickým štátom, pričom pri ich identifikovaní kasačný súd vychádzal najmä z Charty kľúčových princípov európskeho advokátskeho povolania, prijatej Radou advokátskych komôr Európy dňa 24. novembra 2006 (dostupné dňa 26. februára 2024 na <https://www.sak.sk/web/sk/cms/document/61>; ďalej len „Charta“), ktorá predstavuje zoznam základných princípov platných v rámci pravidiel regulácie advokátskeho povolania - medzinárodný (európsky) konsenzus princípov výkonu advokácie. Kľúčovými v predmetnej veci sú najmä princípy dôvernosti a mlčanlivosti advokáta (HUSSEINI, F.; KOKEŠ, M.; KOPA, M. a kol.: Listina základných práv a svobod. Komentár. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 1147; písm. b) Charty), princíp lojálnosti vo vzťahu ku klientovi (písm. e) Charty), princíp nezávislosti - slobodného výkonu advokácie (písm. a) Charty), požiadavka bezúhonnosti a dôveryhodnosti (písm. d) Charty) a pod. Z povahy týchto princípov vyplýva, že sa môžu dostávať do vzájomného konfliktu, ktorého riešenie spočíva v ich dôslednom vyvažovaní, a to tak v samotnej právnej úprave výkonu advokácie ako aj pri riešení konkrétnych situácií.

60. Podstatou princípu nezávislosti advokácie je potreba vytvorenia priestoru, v rámci ktorého bude advokát pri poskytovaní právnych služieb nezávislý od politických, ekonomických či iných záujmov, ktoré by mu znemožňovali presadzovať záujmy klienta pri poskytovaní právnej služby. Princíp nezávislosti advokácie tiež predstavuje ochranu advokáta a advokácie pred sankcionovaním advokáta zo strany orgánov verejnej moci (vrátane orgánov činných v trestnom konaní) len z dôvodu legitímneho a legálneho výkonu advokácie - reprezentácie záujmov klienta proti záujmom orgánov verejnej moci. Takéto poňatie princípu nezávislosti advokácie predstavuje odlíšenie prístupu právnych a demokratických štátov (čl. 1 ods. 1 Ústavy) k advokácii od prístupu štátov autoritatívnych a totalitných (mutatis mutandis Komentár k charte kľúčových princípov európskej advokácie (dostupné na <https://>

www.sak.sk/web/sk/cms/document/61; ďalej len „Komentár“) - princíp (a) - nezávislosť advokáta a sloboda advokáta pri zastupovaní klienta). Naproti tomu požiadavka bezúhonnosti a dôveryhodnosti vychádza z toho, že pre naplnenie účelu advokácie a pre získanie dôvery klientov, verejnosti a štátnych orgánov musí advokát dbať na zachovanie vlastnej dobrej povesti, dobrej povesti samotnej profesie ako aj na udržanie dôvery verejnosti v advokátske povolanie (mutatis mutandis Komentár - princíp (d) - zachovávanie dôstojnosti a cti advokátskeho povolania, bezúhonnosti a dobrej povesti každého advokáta). Predmetné princípy sa dostávajú do vzájomného konfliktu práve pri posudzovaní dopadov a následkov skutkov, za ktoré môže byť vyvodená trestnoprávna sankcia, na výkon advokácie a na dôveru verejnosti v advokáciu a advokátske povolanie ako také.

61. Základné vyváženie medzi vyššie uvedenými kolidujúcimi princípmi výkonu advokácie obsahujú ustanovenia § 7 ods. 1 písm. d) a ods. 2 zákona o advokácii. Zákonodarca priamo v ustanovení § 7 ods. 1 písm. d) zákona o advokácii vymedzil skutky advokátov, ktoré majú tak zásadný dopad na bezúhonnosť a dôveryhodnosť advokáta ako aj advokátskeho stavu v očiach širokej verejnosti, že ich preukázanie a konštatovanie nezávislou inštitúciou musí viesť k strate oprávnenia na výkon advokácie. Ide o právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin. V ustanovení § 7 ods. 2 zákona o advokácii zákonodarca zase reflektuje na skutočnosť, že aj neúmyselné trestné činy (spáchané z nedbanlivosti) môžu mať tak významný dopad na dôveryhodnosť a dobrú povesť advokáta, ako aj advokátskeho stavu, že ďalšie umožnenie výkonu advokácie dotknutého advokáta už nie je akceptovateľné. Procesnými garanciami pred zneužitím tohto ustanovenia (neprimeranému narušeniu princípu nezávislosti advokácie) sú najmä zverenie kompetencie rozhodovať o takomto vyčiarnutí advokáta orgánu advokátskej samosprávy - žalovanej a garancia správnej úvahy pri aplikácii § 7 ods. 2 zákona o advokácii.

62. Na právnu úpravu vyčiarknutia advokáta zo zoznamu advokátov systematicky nadväzuje aj právna úprava pozastavenia výkonu advokácie podľa § 8 ods. 1 písm. c) a § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii v závislosti od stupňa verifikácie podozrenia zo spáchania trestného činu a jeho druhu. Predmetné ustanovenia reflektujú na skutočnosť, že už príslušnými orgánmi verifikované podozrenie zo spáchania skutku, ktorý v prípade preukázania bude viesť k vyčiarknutiu advokáta zo zoznamu advokátov, môže byť tak závažným momentom poškodzujúcim dôveryhodnosť a dobrú povesť advokáta a advokátskeho stavu, že do ukončenia príslušného trestného konania je potrebné dočasne advokátovi pozastaviť výkon advokácie.

63. V prípade, ak ide o skutok, ktorého preukázanie vedie k obligatórnemu vyčiarknutiu zo zoznamu advokátov (§ 7 ods. 1 písm. d) zákona o advokácii), podozrenie z jeho spáchania verifikované súdom prvého stupňa (neprávoplatne) vedie aj k obligatórnemu pozastaveniu výkonu advokácie do nadobudnutia právoplatnosti takéhoto rozsudku (§ 8 ods. 1 písm. c) zákona o advokácii). Pokiaľ ide o verifikáciu podozrenia zo spáchania skutku, ktorý môže viesť k obligatórnemu alebo fakultatívnemu vyčiarknutiu advokáta zo zoznamu advokátov (§ 7 ods. 1 písm. d) a § 7 ods. 2 zákona o advokácii), zo strany orgánov činných v trestnom konaní vo forme vznesenia obvinenia (§ 206 ods. 1 a § 33 Trestný poriadok), pozastavenie výkonu advokácie je fakultatívne a zverené do právnej úvahy orgánu advokátskej samosprávy - žalovanej (§ 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii).

64. Doteraz uvedené úvahy vedú kasačný súd k záveru, že § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii je potrebné vykladať tak, že k pozastaveniu výkonu advokácie môže žalovaná pristúpiť len vtedy, ak bolo voči advokátovi orgánmi činnými v trestnom konaní vznesené obvinenie za skutok, ktorého preukázanie a nadväzujúce právoplatné rozhodnutie súdu o vine by mohli viesť k vyčiarknutiu advokáta zo zoznamu advokátov (§ 7 ods. 1 písm. d) a § 7 ods. 2 zákona o advokácii). Ak by totiž ani preukázanie a uznanie viny za skutok, z ktorého je advokát obvinený, nemohlo viesť k strate oprávnenia na výkon advokácie (nebolo by považované za tak závažné, aby významne poškodzovalo dôveryhodnosť advokátskeho stavu), nebolo by akceptovateľné ani dočasné znemožnenie vykonávania advokácie v procese objasňovania predmetného skutku.

65. Právna úprava § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii má preventívny a dočasný charakter. Účelom dočasného pozastavenia výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii nie je sankcionovať advokáta za spáchanie deliktu a ani zabezpečiť efektívny priebeh a integritu trestného procesu v trestnej veci advokáta, ale naopak jej účelom je chrániť prevažujúci verejný záujem na dôveryhodnosti a dobrej povesti advokácie a advokátskeho stavu v očiach klientov, tretích osôb ako aj širokej verejnosti, ktorý môže byť významne dotknutý už v dôsledku samotnej skutočnosti existencie príslušnými orgánmi (orgánmi činnými v trestnom konaní) verifikovaného podozrenia zo spáchania skutkov, ktorých preukázanie spáchanie nie je zlučiteľné s požiadavkami kladenými na advokáta (§ 7 ods. 1 písm. d) a § 7 ods. 2 zákona o advokácii). Z tohto dôvodu kasačný súd konštatuje, že rozhodovanie o dočasnom pozastavení výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii nemá povahu rozhodnutia vydaného vo veciach správneho trestania, lebo nie je vydané v konaní, v

ktorom by dochádzalo k rozhodovaniu o tom, či sa advokát dopustil deliktu - protiprávneho činu a či má mať za takýto čin uloženú sankciu (a contrario § 194 ods. 1 SSP). Dočasné pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii do právoplatného rozhodnutia o (ne)vine v trestnom konaní, ako preventívne opatrenie, je preto potrebné odlišovať od disciplinárneho opatrenia - sankcie pozastavenia výkonu advokácie podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o advokácii.

66. Na druhej strane je však podstatné, že aj dočasné pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii zasahuje do práva advokáta na podnikanie (čl. 35 ods. 1 Ústavy). Preto orgán rozhodujúci o pozastavení výkonu advokácie (žalovaná) musí v intenciách svojich kompetencií zvážiť, či pozastavenie advokácie sleduje legitímny cieľ, je v danej situácii racionálne a primerané (s ohľadom na mieru správnej úvahy a konkrétne skutkové okolnosti). V rámci svojho úsudku príslušný orgán - žalovaná preto musí posúdiť a rozumne odôvodniť, ako zvažila všetky konkrétne okolnosti prípadu v kontexte konfliktu medzi princípom nezávislosti advokácie a požiadavkami kladenými na bezúhonnosť, dôveryhodnosť a dobrú povesť advokáta a advokácie. Svoju rolu pritom nepochybne zohrávajú povaha skutku, z ktorého je advokát obvinený, zavinenie a skutkové okolnosti, za ktorých sa mal skutku dopustiť, štádium trestného konania, osoba advokáta a garancie, ktoré poskytuje, či záujmy klientov, ktorých advokát zastupuje a iné podstatné okolnosti.

67. Podľa § 27 ods. 2 SSP pri rozhodnutí, opatrení alebo inom zásahu, ktoré orgán verejnej správy vydal alebo vykonal na základe zákonom povolennej správnej úvahy, správny súd preskúmava iba, či také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah nevybočili z medzí a hľadísk ustanovených zákonom; tým nie sú dotknuté ustanovenia § 192, 198 a § 230 ods. 1 písm. b) a ods. 2 písm. a).

68. Kasačný súd v súvislosti s kompetenciou žalovanej podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii dáva do pozornosti jej fakultatívny charakter vyjadrený v slove môže. Predmetné ustanovenie, za splnenia v ňom uvedených podmienok, vymedzuje pre žalovanú tolerančné pásmo, v rámci ktorého je oprávnená sa autonómne rozhodnúť, či advokátovi, voči ktorému bolo vznesené obvinenie, pozastaví alebo nepozastaví výkon advokácie. Ide o správnu úvahu žalovanej, pričom úlohou správneho súdu v prípade aplikácie zákonom určenej správnej úvahy nie je úvahu správneho orgánu nahrádzať (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžf 82/2013 zo dňa 18. decembra 2013). Svoj prieskum správny súd sústreďuje na to, či rozhodnutie vydané v rámci správnej úvahy nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom (§ 27 ods. 2 SSP, BARICOVÁ, J.; FEČÍK, M.; ŠTEVČEK, M.; FILOVÁ, A. a kol.: Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, str. 212). Správna úvaha príslušného orgánu neznamena arbitrárnosť či svojvôľu. Aj v prípade aplikácie správnej úvahy je preto príslušný orgán svoju úvahu povinný riadne odôvodniť (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžo 323/2015 zo dňa 26. októbra 2016, publikované ako R 35/2017, BARICOVÁ, J.; FEČÍK, M.; ŠTEVČEK, M.; FILOVÁ, A. a kol.: Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, str. 212).

69. Čo sa týka právnym poriadkom určených medzí správnej úvahy pri aplikácii § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii kasačný súd dáva v prvom rade do pozornosti podmienku existencie vznesenia obvinenia za trestný čin, pre ktorého preukázanie možno advokáta vyčiarknuť zo zoznamu advokátov (bod 64 tohto rozsudku). Až preukázanie takejto skutočnosti aktivuje právomoc - správnu úvahu žalovanej. Správna úvaha príslušného orgánu je obmedzená aj inými právnymi limitmi, napr. princípom rovnosti a zákazom diskriminácie (čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy). Ani v prípade aplikácie správnej úvahy nemôže príslušný orgán postupovať diskriminačne a obmedzovať základné práva a slobody fyzických a právnických osôb na základe Ústavou vymedzených kritérií.

70. Kasačný súd dáva v predmetnej veci do pozornosti osobitosť konania podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii, a teda že právomoc pozastaviť výkon advokácie nadväzuje na vznesenie obvinenia zo spáchania trestného činu v trestnom konaní. V tomto smere kasačný súd zdôrazňuje, že v právnom poriadku Slovenskej republiky platí prezumpcia neviny (čl. 50 ods. 2 Ústavy), výhradná právomoc (trestného) súdu rozhodovať o vine (spáchaní) a treste za trestné činy (čl. 50 ods. 1 Ústavy) ako aj výhradná právomoc orgánov činných v trestnom konaní trestné činy zisťovať a objasňovať (§ 1, § 2 ods. 6, 10, 11, 12 a 15 a § 10 ods. 1 a iné Trestného poriadku). Tieto princípy sa následne prejavujú v ďalších právnych predpisoch ako zákaz predbežného posudzovania otázky či a kto spáchal trestný čin (napr. § 132 ods. 1 SSP, § 194 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), § 40 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov či § 198 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a iné) či striktná viazanosť rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal (§ 131 SSP, § 193 CSP). Tieto princípy predstavujú zákonný a ústavný limit aj pre aplikáciu správnej úvahy podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii.

71. Inými slovami, ani pri aplikácii správnej úvahy podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii si nemôžu príslušné orgány - žalovaná robiť predbežný úsudok o tom, či sa stal trestný čin a kto ho spáchal a nemajú ani kompetenciu posudzovať zákonnosť a výpovednú hodnotu dôkazov zabezpečených v trestnom konaní v tom kontexte, či svedčia o tom, či a kto spáchal trestný čin. Ako už kasačný súd uviedol vyššie (bod 65 tohto rozsudku), konanie o pozastavení výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii nie je sankčným konaním, resp. sankciou za určité správanie. Jeho úlohou nie je advokáta sankcionovať za určitý skutok. Má charakter preventívneho a dočasného opatrenia zabezpečujúceho ochranu prevažujúceho verejného záujmu na ochrane dôveryhodnosti a dobrej povesti advokácie, ktorá môže byť ohrozená už v dôsledku existencie dôvodného, príslušnými orgánmi verifikovaného podozrenia zo spáchania trestného činu, ktorého preukázanie v trestnom súdnom konaní môže viesť k vyčiarknutiu advokáta zo zoznamu advokátov (§ 7 ods. 1 písm. d) a § 7 ods. 2 zákona o advokácii). Výnimkou by podľa kasačného súdu mohli byť mimoriadne excesívne situácie, napr. vyslovene svojvoľné rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, ktoré by prima facie žalovanej indikovali zneužitie moci, keď by napr. neboli vôbec odôvodnené alebo by neboli založené na žiadnych dôkazoch. Žalovaná preto musí svoje rozhodnutie náležite a zrozumiteľne odôvodniť v tom smere, že pri posudzovaní, či pozastaví alebo nepozastaví výkon advokácie, prevážil práve verejný záujem a z akých dôvodov.

72. Podľa § 30 ods. 2 Organizačného poriadku Slovenskej advokátskej komory, schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2017 (ďalej len „Organizačný poriadok žalovanej“) ak predsedníctvo komory rozhoduje o vyčiarknutí advokáta podľa § 7 ods. 2 zákona alebo o pozastavení výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 a 3 zákona, umožní advokátovi osobne alebo písomne sa vyjadriť k dôvodom, pre ktoré rozhoduje o jeho vyčiarknutí zo zoznamu vedeného komorou alebo o pozastavení výkonu advokácie. O tejto možnosti ho vhodným spôsobom upovedomí.

73. Čo sa týka procesného postupu rozhodovania o pozastavení výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii kasačný súd uvádza, že zákonodarca explicitne túto právomoc zveruje žalovanej, pričom rozhoduje o ňom jej predsedníctvo (§ 11 ods. 1 a 4 zákona o advokácii). Povinnou náležitosťou rozhodnutia o pozastavení výkonu advokácie je pritom aj jeho odôvodnenie (§ 11 ods. 4 písm. d) zákona o advokácii). Na procesný postup predsedníctva žalovanej pri rozhodovaní o pozastavení advokácie sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, pričom jeho úpravu prenecháva zákonodarca na samotnú žalovanú (§ 75 ods. 2 zákona o advokácii). Úprava postupu predsedníctva žalovanej pri rozhodovaní o pozastavení advokácie obsiahnutá v interných predpisoch žalovanej je relatívne strohá (§ 30 ods. 2 Organizačného poriadku žalovanej). Kasačný súd však dáva do pozornosti, že vo svojej rozhodovacej činnosti už uviedol, že aj v administratívnych konaniach a postupoch, na ktoré sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, a v ktorých je zasahované do práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb, je potrebné dodržiavať základné zásady spravodlivého administratívneho procesu v intenciách § 3 Správneho poriadku (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžr 68/2011 zo dňa 27. marca 2012) a európskych štandardov administratívneho konania obsiahnutých v odporúčaniach Výboru ministrov Rady Európy CM/Rec (2007) 7 členským štátom z 20. júna 2007 o dobrej správe (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžk 39/2019 zo dňa 27. októbra 2020, body 35 a 36).

74. Podstatnou časťou každého rozhodnutia je odôvodnenie. Právo na odôvodnenie rozhodnutia je súčasťou práva na spravodlivý proces a súčasne ochranou fyzických a právnických osôb pred svojvôľou orgánov verejnej moci. Odôvodnenie rozhodnutia musí obsahovať krátke zhrnutie procesu smerujúceho k vydaniu rozhodnutia, vykonaného dokazovania, právneho posúdenia veci a dôvodov pre rozhodnutie. Nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia správneho orgánu v miere, ktorá neumožňuje pochopiť jeho dôvody alebo v prípade absencie relevantných dôvodov, je dôvodom na jeho zrušenie pre nepreskúmateľnosť podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP. Už notoriou pri posudzovaní dostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia je, že účastník konania nemá nárok na odpoveď na každý, akokoľvek bezvýznamný argument. Povinnosťou správneho orgánu je však odpovedať na všetky relevantné okolnosti prípadu a na podstatné argumenty účastníka konania. Rozsah a podrobnosť odôvodnenia správneho orgánu je tak závislá od rozsahu a kvality argumentácie účastníka konania, ktorú v administratívnom konaní/postupe vzniesol.

75. Vyššie uvedené východiská týkajúce sa rozhodovania o pozastavení výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii aplikoval kasačný súd aj na prípad žalobkyne a žalovanej. Kasačný súd dáva do pozornosti, že výhrady, pre ktoré správny súd zrušil rozhodnutie žalovanej, sa týkajú jeho nedostatočného odôvodnenia, resp. nedostatočného odôvodnenia aplikovanej správnej úvahy žalovanej. S týmto názorom správneho súdu sa kasačný súd nestotožnil.

76. Kasačný súd konštatuje, že z rozhodnutia žalovanej je zrejmé, že žalobkyňa bola uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. VII/3 Gv 76/19/1000-57 zo dňa

9. marca 2020 obvinená zo spáchania trestných činov zasahovania do nezávislosti súdu podľa § 342 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a nesporné je tiež, že v čase rozhodovania žalovanej bolo toto uznesenie právoplatné, keďže sťažnosť žalobkyne príslušný prokurátor zamietol. Ide pritom o zločin, resp. úmyselný trestný čin (§ 17 v spojení s § 342 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona), teda o skutok, ktorého preukázanie (právoplatné odsúdenie) vedie k obligatórnemu vyčiarknutiu advokáta zo zoznamu advokátov podľa § 7 ods. 1 písm. d) zákona o advokácii. Žalovaná zohľadnila tiež konkrétne skutkové okolnosti, na ktorých bolo obvinenie voči žalobkyňi vznesené (body 3 a 11 tohto rozsudku) - a teda, že ide o skutky súvisiace s výkonom advokácie, ktorých charakter a podstata spočíva v porušení povinností advokáta a aj v porušení advokátskej etiky. Následne vo svojom rozhodnutí žalovaná zrozumiteľne vysvetlila, že už podozrenie zo spáchania takto závažných skutkov znižuje dôstojnosť advokátskeho stavu a vnímanie advokátskeho stavu vo vzťahu k verejnosti.

77. Podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, policajt bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré ihneď oznámi obvinenému a doručí najneskôr do 48 hodín prokurátorovi a ak je obvineným súdny exekútor, notár, znalec, tlmočník alebo prekladateľ, aj ministrom spravodlivosti, a ak je obvineným advokát, aj Slovenskej advokátskej komore; o tomto úkone upovedomí bez meškania oznamovateľa a poškodeného. Ak bolo uznesenie o vznesení obvinenia oznámené jeho vyhlásením, je policajt povinný vydať obvinenému rovnopis tohto uznesenia bez meškania.

78. Pokiaľ správny súd vyčítal žalovanej, že neuviedla, z čoho (z akých konkrétnych informácií) vychádza jej tvrdenie, že podozrenie zo spáchania predmetných skutkov žalobkyňou je dôvodné, kasačný súd sa s takouto výhradou nemôže stotožniť. Ako už kasačný súd uviedol vyššie, podmienkou pre uplatnenie pozastavenia výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii je existencia príslušnými orgánmi verifikovaného podozrenia (inými slovami dôvodného, resp. odôvodneného podozrenia), že sa určitá osoba dopustila trestného činu, ktorého preukázanie (právoplatné odsúdenie) môže viesť k vyčiarknutiu zo zoznamu advokátov. Podkladom pre záver o dôvodnosti, resp. odôvodnenosti podozrenia pre účely uplatnenia § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii je tak samotné právoplatné uznesenie o vznesení obvinenia. Obvinenie totiž môžu príslušné orgány vzniknúť len vtedy, ak preukázali dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba (§ 206 ods. 1 Trestného poriadku). Osoba podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku obvinená z trestného činu je aj osobou podozrivou zo spáchania trestného činu (§ 33 Trestného poriadku). Žalovaná pritom nemá kompetenciu predbežne posudzovať zákonnosť záverov orgánov činných v trestnom konaní a takúto právomoc nemá ani správny súd.

79. Kasačný súd sa nestotožnil ani s názorom správneho súdu, že by sa žalovaná nevysporiadala s osobnými pomermi žalobkyne. Kasačný súd zdôrazňuje, že v rámci posudzovania odôvodnenia rozhodnutia žalovanej je potrebné prihliadať na mieru a charakter argumentov, ktoré žalobkyňa v procesnom postupe pred žalovanou vzniesla a ktorými sa hájila. Nemožno totiž žalovanej vyčítať, že nedala explicitnú odpoveď na argument, ktorý žalobkyňa v procesnom postupe žalovanej ani nevzniesla, keďže zákon o advokácii nestanovuje žiadne kritériá, ktoré by mala žalovaná pri rozhodovaní aplikovať.

80. V prvom rade dáva kasačný súd do pozornosti, že žalovaná upozornila žalobkyňu o rozhodovaní o pozastavení výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii z dôvodu súvisiaceho vzneseného obvinenia (medzičasom právoplatného) a poskytla žalobkyňi priestor na uvedenie dôvodov a dôkazov v jej prospech. Žalobkyňa tento priestor nevyužila (bod 7 tohto rozsudku). Až na ústnom rokovaní predsedníctva žalovanej 16. júla 2020 v súvislosti s otázkou na svoje osobné a majetkové pomery žalobkyňa uviedla, že advokácia je dominantným zdrojom jej príjmu, pôsobí v advokátskej kancelárii so svojím manželom, i keď ten advokáciu reálne nevykonáva, má jedného koncipienta a tri maloleté deti (bod 8 tohto rozsudku). Obsah tohto prednesu má kasačný súd za preukázaný z dôkazov predložených žalobkyňou v správnej žalobe (bod 26 tohto rozsudku). S týmito osobnými a majetkovými pomermi sa žalovaná vysporiadala a vysvetlila, prečo ich nebrala za rozhodujúce. Podstata odpovede žalovanej spočívala v tom, že manžel žalobkyne je advokát, ktorý nemá pozastavený výkon advokácie, je konateľom advokátskej kancelárie spolu so žalobkyňou, a preto pozastavenie výkonu advokácie nebude mať likvidačný dopad na žalobkyňu a ani negatívny dopad na jej klientov (jej advokátska kancelária môže naďalej poskytovať právne služby). Kasačný súd tak ani v tomto smere neidentifikoval nepreskúmateľnosť rozhodnutia.

81. Pokiaľ správny súd vyčítal žalovanej, že nezohľadnila bezúhonnosť žalobkyne (skutočnosť, že jej nebolo v minulosti vznesené obvinenie a ani nebola v minulosti disciplinárne stíhaná) kasačný súd konštatuje, že žalobkyňa v procesnom postupe pred žalovanou týmto písomne a ani ústne neargumentovala. Nemožno potom žalovanej vyčítať, že na takýto argument neposkytla výslovnú -

explicitnú odpoveď. Toto však neznamená, že bezúhonnosť žalobkyne žalovaná nevzala do úvahy. Kasačný súd dáva opätovne do pozornosti (i) skutočnosti, na ktorých postavila žalovaná svoje rozhodnutie (bod 11 tohto rozsudku) a to, že (ii) ide o rozhodovanie vo veci správnej úvahy (diskrécie) žalovanej podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii. Fakt, že žalovaná v predmetnej veci s ohľadom na povahu, závažnosť skutku a zavinenie žalobkyne nepovažovala bezúhonnosť žalobkyne za dostatočnú garanciu z pohľadu dosahovania legitímneho cieľa (ochrany dôveryhodnosti a dobrej povesti advokácie v očiach klientov, tretích osôb a verejnosti pred spochybnením v dôsledku vznesenia obvinenia) nemožno považovať za svojvôľu žalovanej či jej arbitrárnosť. Ide o legitímny prejav jej správnej úvahy, na ktorú mala v predmetnej veci právo.

82. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala vo svojej správnej žalobe a početných vyjadreniach na to, že žalovaná sa nevysporiadala s jej dôkazmi predkladanými v disciplinárnom konaní (DS I.-21/2020:2008/2019) a tento spis si nepripojila, ani táto námietka nebola dôvodná. Žalobkyňa v priebehu celého procesného postupu pred žalovanou (či už písomného alebo ústneho) nežiadala o vykonanie dôkazu dotknutým disciplinárnym spisom. Súčasne žalobkyňa ani žalovanej a ani správneho či kasačného súdu neobjasnila, prečo by takýto dôkaz mal byť pre predmetný prípad podstatný. Kasačný súd dáva do pozornosti, že k pozastaveniu advokácie žalovanej nedošlo v dôsledku vedenia disciplinárneho konania (§ 8 ods. 3 zákona o advokácii), ale v dôsledku vznesenia obvinenia v konkrétnom trestnom konaní (§ 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii). Nie je preto zrejmé, aký význam by malo disciplinárne konanie za (pre správny a kasačný súd) neznámy skutok, jeho štádium či dôkazy v ňom vykonané pre rozhodovanie žalovanej o pozastavení výkonu advokácie v tejto veci.

83. Kasačný súd musí v zhode so žalovanou a jej rozhodnutím konštatovať, že žalobkyňa počas celého procesného postupu pred žalovanou vystupovala pasívne, nereagovala na jej výzvu na predloženie vyjadrenia a dôkazov. Veľmi stroho pristúpila žalobkyňa aj k jej ústnemu vypočutiu. Žalobkyňa tak v procesnom postupe pred žalovanou nevznášala žiadne relevantné argumenty, na základe ktorých by bolo možné konštatovať, že záujem na nezávislosti advokácie, práva žalobkyne alebo oprávnené záujmy jej klientov prevážia nad verejným záujmom na ochrane dôveryhodnosti a dobrej povesti advokácie ako takej.

84. Podstata procesnej obrany žalobkyne v predmetnej veci ako aj podstata jej vyjadrení spočívala v tom, že táto popierala svoju vinu zo skutkov, ktorých spáchanie jej pripisujú orgány činné v trestnom konaní.

85. Kasačný súd v tomto smere konštatuje, že tak žalovaná, správny súd a ani kasačný súd nespochybňujú, že napriek vedenému trestnému konaniu sa žalobkyňa považuje za nevinnú (princíp prezumpcie neviny - čl. 50 ods. 2 Ústavy). To sa však nevylučuje s tým, že už samotné príslušnými orgánmi potvrdené podozrenie zo spáchania trestného činu môže mať dopad na iné verejné záujmy (napríklad na verejný záujem na dôveryhodnosti a dobrej povesti advokácie ako stavu) a vyvoláva tak potrebu prijatia primeraných opatrení na ich ochranu - napr. vo forme predbežného preventívneho opatrenia - pozastavenia výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii. Takéto opatrenie pritom podlieha neustálemu prehodnocovaniu podľa § 10 zákona o advokácii, ktoré aj v prípade žalobkyne viedlo k jeho neskoršiemu zrušeniu z dôvodu prietahov v trestnom konaní (bod 33 tohto rozsudku).

86. Ako však už kasačný súd uviedol vo svojich východiskách, v právnom poriadku Slovenskej republiky platí princíp výhradnej kompetencie trestných súdov rozhodovať o vine a treste za trestné činy a výhradná kompetencia orgánov činných v trestnom konaní trestné činy zisťovať a objasňovať (body 70 a 71 tohto rozsudku). Žalovaná takouto kompetenciou nedisponuje. Kasačný súd sa preto stotožnil so žalovanou v jej kasačnej argumentácii v tom, že nebola oprávnená na to, aby v procesnom postupe podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii posudzovala charakter dôkazov zabezpečených v trestnom konaní, dôveryhodnosť svedkov v trestnom konaní vedenom proti žalobkyňi či integritu tohto trestného konania. Zohľadňovaním týchto skutočností by si žalovaná, práve naopak, osobovala právomoc, ktorou nedisponuje a prekročila by medze a limity jej správnej úvahy, ktorú v postupe podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii má (body 65 až 71 tohto rozsudku). Správny súd sa preto mylí pokiaľ žalovanej vyčíta, že sa týmito okolnosťami nezaoberala a dôsledne ich nezvážila, keďže sa nimi ani zaoberať nemohla. Na týchto úvahách nič nemenia ani formálne deklarácie žalovanej obsiahnuté v žalovanom rozhodnutí, že prihliada aj na vecné dôkazy zabezpečené orgánmi činnými v trestnom konaní, prípadne charakter a dôveryhodnosť svedkov. Tieto neprípustné kritéria žalovaná v žalovanom rozhodnutí nakoniec celkom zjavne neuplatnila. Ako už kasačný súd uviedol, výnimkou, kedy by žalovaná mohla posudzovať obsah rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, by bolo vydanie napr. vyslovene svojvoľného rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, ktoré by prima facie žalovanej indikovali zneužitie moci (napr. rozhodnutie bez odôvodnenia či bez odkazu na akékoľvek dôkazy). Uvedená situácia však

nenastala v prípade žalobkyne, keďže to ani žalobkyňa netvrdila a takéto pochybenia zo strany orgánov činných v trestnom konaní ani kasačný súd neidentifikoval.

87. Pokiaľ správny súd vyčítal žalovanej, že sa nedostatočne a nesprávne vysporiadala s dôkazom predloženým žalobkyňou na ústnom rokovaní predsedníctva žalovanej (návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku zo dňa 8. júna 2020 vo veci žalobkyne) kasačný súd tejto výhrade dáva čiastočne za pravdu. Zo žiadneho právneho predpisu totiž nevyplýva lehota či počet rokovaní predsedníctva žalovanej, na ktorých by mala žalovaná rozhodnúť v procesnom postupe podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii. Rovnako v žiadnom právnom a ani internom predpise žalovanej nie je upravená procesná koncentrácia, ktorá by umožňovala žalovanej odmietnuť dôkaz ako oneskorene predložený. Bez ďalšieho preto neobstojí argumentácia žalovanej, že sa s navrhovaným dôkazom nemohla oboznámiť z časových dôvodov.

88. Na druhej strane však kasačný súd už vyššie zdôraznil, že orgány žalovanej nemajú kompetenciu posudzovať vinu žalobkyne zo skutkov, z ktorých je obvinená a ani zákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní. Obsah predmetného návrhu (argumentujúci práve vo vzťahu k nevine žalobkyne či procesným pochybeniam orgánov činných v trestnom konaní) bol preto pre žalovanú v rámci konania podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii irelevantný. Rovnako je tiež faktom, že návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku má charakter mimoriadneho opravného prostriedku, smeruje proti právoplatnému uzneseniu o vznesení obvinenia (§ 364 ods. 1 Trestného poriadku) a nemá odkladný účinok. Predmetný návrh teda v zásade nič nemení na procesnom štádiu trestného konania, z ktorého vychádzala žalovaná a ani na skutočnosti, že voči žalobkyňi bolo právoplatne vznesené obvinenie a za aké skutky. Je tiež potrebné dodať, že samotná žalobkyňa ani na rokovaní predsedníctva a ani v správnej žalobe neobjasnila, prečo bol tento ňou predložený podklad pre rozhodnutie žalovanej podstatným, či aké pre konanie podstatné skutočnosti mali z predmetného návrhu vyplývať. Návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku predložený žalobkyňou tak po obsahovej a ani procesnej stránke nemal a nemohol mať vplyv na rozhodovanie žalovanej v predmetnej veci. Pre toto konanie preto nešlo o podstatnú skutočnosť/argument, a preto ani nedostatočné (nesprávne) odôvodnenie rozhodnutia žalovanej v tomto smere nemôže byť dôvodom na zrušenie rozhodnutia žalovanej. Podľa názoru kasačného súdu ide o formálnu vadu, ktoré nemá dopad na výrok rozhodnutia žalovanej.

89. Pokiaľ správny súd vyčítal žalovanej, že táto nedostatočne odôvodnila kritériá, na základe ktorých rozhodla o dočasnom pozastavení výkonu advokácie žalobkyne podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii, tieto navyše nevypracovala a neprijala vo forme, ktorá by zaručovala všeobecnú aplikáciu, a to napriek tomu, že toto žalovanej vyčítal už Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 10 Sžo 323/2015 zo dňa 26. októbra 2016, s týmto sa kasačný súd nestotožnil.

90. Kasačný súd v prvom rade musí korigovať desinterpetáciu rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 10 Sžo 323/2015 zo dňa 26. októbra 2016 (R 35/2017). Kasačný súd považuje za potrebné uviesť celú spornú časť predmetného rozhodnutia, ktorá sa premietla aj do právnych viet judikátu:

„I. Rozhodnutie Slovenskej advokátskej komory o pozastavení výkonu činnosti advokátskeho koncipienta podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov odôvodnené iba strohou rekapituláciou skutkových zistení a citáciou ustanovení zákona, na základe ktorých rozhodla, bez uvedenia bližších dôvodov, ktoré ju viedli k záveru o dôvodnosti a nutnosti pozastavenia výkonu činnosti advokátskeho koncipienta, je nepreskúmateľné.

II. Pokiaľ z dôvodov rozhodnutia Slovenskej advokátskej komory nevyplýva, čo ju viedlo k rozhodnutiu o pozastavení výkonu činnosti advokátskeho koncipienta, keď nie je zrejmé, či vôbec existovali kritéria, ktoré posudzovala pri úvahe o využití tohto oprávnenia a akým spôsobom ich vyhodnotila, ako vyhodnotila dotknutú osobu, povahu skutku, ktorý sa mu kladie za vinu a ako sa vysporiadala s jeho obhajobou, potom je takéto rozhodnutie nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.“

91. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v dotknutom judikáte podrobil kritike postup žalovanej, ktorá náležite neodôvodňovala rozhodnutie o pozastavení výkonu činnosti advokátskeho koncipienta. Toto rozhodnutie spočívalo len v rekapitulácii skutkových zistení, bez akéhokoľvek bližšieho odôvodnenia správnej úvahy. V tomto smere kasačný súd konštatoval, že v takomto rozhodnutí by mali byť obsiahnuté kritériá (teda skutočnosti/okolnosti), ktoré posudzovala žalovaná, ako ich v kontexte svojho oprávnenia vyhodnotila, ako sa vysporiadala s obhajobou dotknutej osoby (teda s jej tvrdeniami, prečo by jej nemal byť pozastavený výkon) a pod. Zo žiadnej časti predmetného rozhodnutia nemožno vyvodiť, že by Najvyšší súd Slovenskej republiky ukladal žalovanej povinnosť vyhotoviť kritériá (pravidlá) rozhodovania podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii vo forme interného či iného aktu.

92. Čo sa týka prejednávanej veci kasačný súd konštatuje, že v rozhodnutí žalovanej sú obsiahnuté kritériá/východiská/skutočnosti, na ktoré sa žalovaná zamerala („predsedníctvo primárne posudzovalo, či ide o skutok, ktorý súvisí s výkonom advokácie a či trestné stíhanie advokáta môže znížovať dôstojnosť advokátskeho stavu alebo dobrého mena advokáta/advokácie... ďalej prihliada na osobné a majetkové pomery advokáta, správanie a postoj advokáta k vlastnému obvineniu, druh trestného činu, zavinenie, štádium trestného konania...“) a s týmto sa aj primerane, resp. v postačujúcej miere aj ďalej vysporiadala (ako už uzavrel kasačný súd vyššie). Rozhodnutie žalovanej preto netrpí vadami, o ktorých pojednáva judikát R 35/2017 a jeho aplikácia správnym súdom na prejednanú vec nie je náležitá. Predmetné kritériá pritom pomerne jasne pomenoval aj kasačný súd v tejto veci (body 66 až 72 tohto rozsudku).

93. Pokiaľ správny súd ukladal žalovanej povinnosť vypracovať interný akt obsahujúci kritériá (pravidlá) pre rozhodovanie žalovanej podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii kasačný súd konštatuje, že ide o neprípustný zásah do autonómie vnútornej normotvorby žalovanej garantovanej § 75 ods. 1 a 2 zákona o advokácii. Kasačný súd zdôrazňuje, že správny súd je orgánom ochrany práva a súdnej moci, nepatrí mu zákonodarná, a teda normotvorná moc. Skúma teda súlad výsledného správneho aktu s právnym poriadkom, nie je však oprávnený ukladať žalovanej povinnosti tvorby interných či iných právnych predpisov, ak jej takáto povinnosť nevyplýva zo zákona. Osobitne v prípade, ak sám zákonodarca v ustanoveniach § 75 ods. 1 a 2 zákona o advokácii garantuje priestor pre voľnú úvahu žalovanej ohľadom jej vnútornej normotvorby.

94. Kasačný súd reflektuje aj závery správneho súdu uvedené obiter dictum - uvedené slovným spojením pre úplnosť (body 77 až 81 napadnutého rozsudku). V tejto časti správny súd vyčíta rozhodnutiu žalovanej nedostatočne formulovaný výrok či nedostatky v administratívnom spise. Ani tieto výhrady správneho súdu však kasačný súd nemôže akceptovať.

95. V prvom rade kasačný súd dáva do pozornosti tak správneho súdu ako aj samotnej žalobkyne, že v predmetnej veci nejde o vec správneho trestania (bod 65 tohto rozsudku). Ide o konanie o všeobecnej správnej žalobe podľa § 177 a nasl. SSP. Správne súdnictvo je oproti iným typom súdnictva špecifické tým, že správny súd v zásade nie je súdom skutkovým, nie je pre neho štandardne typická ani plná jurisdikcia, ale jeho činnosť sa sústreďuje na ex post prieskum zákonnosti rozhodnutí či iných aktov a postupov orgánov verejnej správy (§ 6 ods. 1 SSP). Z takéhoto charakteru správneho súdnictva vyplývajú aj ďalšie obmedzenia - osobitne viazanosť správneho súdu rozsahom a dôvodmi podanej žaloby (§ 134 ods. 1 SSP) a neprípustnosť rozširovania a dopĺňania správnej žaloby o ďalšie žalobné návrhy a žalobné body - dôvody po uplynutí lehoty na podanie správnej žaloby (§ 183 SSP). Kasačný súd konštatuje, že žiadna z týchto väd vytykaných správnym súdom (nedostatky v administratívnom spise či nedostatky formulácie výroku rozhodnutia) nebola namietaná v správnej žalobe (body 16 až 25 tohto rozsudku). Žalobkyňa tieto námietky predniesla až po uplynutí lehoty na podanie správnej žaloby (body 27 až 32, 35 tohto rozsudku). Ak by na tieto argumenty správny súd prihliadal, a to bez akejkoľvek argumentácie, ktorá by mu ich umožnila zohľadniť, dopustil by sa neprípustného súdneho aktivizmu v rozpore so zákonom.

96. Je tiež potrebné dať do pozornosti správneho súdu, že SSP už nepozná ako dôvod zrušenia rozhodnutia orgánu verejnej správy neúplnosť administratívneho spisu. Pokiaľ považuje správny súd administratívny spis za neúplný, má priestor si chýbajúce podklady vyžiadať pod hrozbou sankcie podľa § 80 ods. 1 písm. a) a ods. 2 SSP (BARICOVÁ, J.; FEČÍK, M.; ŠTEVČEK, M.; FILOVÁ, A. a kol.: Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, str. 944). V predmetnej veci je zrejmé, že z rokovania predsedníctva žalovanej dňa 16. júla 2020 bola vyhotovená zápisnica, ako aj neverejná príloha č. 6 k zápisnici č. 8/2020 z rokovania P SAK 16. júla 2020. Žalobkyňa tento doklad predložila k svojej žalobe (bod 26 tohto rozsudku). V predmetnej prílohe sú obsiahnuté vyjadrenia žalobkyne ako aj zoznam prítomných členov predsedníctva. Pokiaľ správnemu súdu nepostačoval dôkaz predložený samotnou žalobkyňou a zistil neúplnosť administratívnych spisov v tomto smere, mohol si vyžiadať originál týchto dokumentov od žalovanej. Kasačný súd dáva do pozornosti, že zo zákona o advokácii a ani z interných predpisov žalovanej nevyplýva náležitosť rozhodnutia o pozastavení výkonu advokácie či zápisnice z rokovania predsedníctva žalovanej vo forme údajov o výsledkoch hlasovania. Žalobkyňa v podanej žalobe pritom ani nenamietala nezákonnosti v tomto smere.

97. S ohľadom na vyššie uvedené kasačný súd konštatuje, v zhode so žalovanou, že správny súd pri posúdení predmetného prípadu vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia. Rozhodnutie žalovanej v smere naznačenom správnym súdom nepovažuje kasačný súd za nepreskúmateľné.

98. V ďalšom konaní bude úlohou správneho súdu posúdiť zvyšok procesne prípustnej argumentácie žalobkyne obsiahnutej v správnej žalobe. Správny súd sa zamieňa najmä na námietku porušenia princípu právnej istoty žalobkyne vo vzťahu k ďalším advokátom, o ktorých (ne)pozastavení advokácie mala žalovaná tiež rozhodovať. Zamieňa sa najmä na otázku, či išlo o osoby v porovnateľnej situácii

- teda či im bolo vznesené v obdobnom čase obvinenie za obdobný trestný čin súvisiaci s výkonom advokácie, či boli v obdobnej situácii ohľadom zistených osobných a majetkových pomerov a pod.

99. Pre úplnosť, s ohľadom na kontext celého tohto konania, kasačný súd dodáva, že žiadnym spôsobom nerelativizuje a nespochybňuje legitimitu snahy žalobkyne o očistenie jej mena a o zbavenie vznesených obvinení. Procesným priestorom, v ktorom má byť skúmaná a dokazovaná (ne)vina žalobkyne, však nie je konanie o pozastavení výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii, ale prebiehajúce trestné konanie. Kasačný súd nespochybňuje ani význam zásahu do práv žalobkyne, ku ktorému došlo práve v dôsledku vznesenia trestného obvinenia a nadväzujúcim rozhodnutím žalovanej o pozastavení výkonu advokácie žalobkyne podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii. Ak orgány činné v trestnom konaní nebudú schopné preukázať žalobkyni vinu zo skutkov, kvôli ktorým bolo žalobkyni vznesené obvinenie a dočasne pozastavený výkon advokácie, prichádza tiež do úvahy zodpovednosť štátu v širšom slova zmysle (štátu ako predstaviteľa štátnej/verejnej moci) za škodu, ktorá žalobkyni v dôsledku týchto úkonov vznikla. Titulom pre takúto náhradu je však potom neopodstatnené rozhodnutie orgánov činných v trestnom konaní o vznesení obvinenia a zodpovednými za túto škodu sú orgány činné v trestnom konaní v intenciách právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

100. Podľa § 442 ods. 1 SSP kasačnú sťažnosť môže podať účastník konania, osoba zúčastnená na konaní podľa § 41 ods. 2, ak bolo rozhodnuté v ich neprospech, a generálny prokurátor za podmienok ustanovených v § 47 ods. 2 (ďalej len „sťažovateľ“).

101. Podľa § 459 písm. b) SSP kasačný súd uznesením odmietne kasačnú sťažnosť, ak b) bola podaná neoprávnenou osobou.

102. V súvislosti s kasačnou sťažnosťou žalobkyne dáva kasačný súd do pozornosti, že osobou oprávnenou podať kasačnú sťažnosť je účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnuté. Inými slovami ten, ktorému ujma na právach vzniká rozhodnutím správneho súdu. Napadnutým rozsudkom správneho súdu došlo k zrušeniu rozhodnutia žalovanej a vráteniu veci na ďalšie konanie. Vrátenie veci na ďalšie konanie (po zrušení) predstavuje procesné rozhodnutie, ktorým sa vec vracia na definitívne procesné doriešenie žalovanému orgánu verejnej správy so záväzným názorom správneho súdu na riešenie otázky (§ 191 ods. 6 SSP). V ďalšom procesnom postupe pritom správny orgán musí zohľadniť aj dôkazy, ktoré boli autonómne vykonané správnym súdom/zistené v správnom súdnom konaní (§ 191 ods. 4 SSP). Kasačný súd konštatuje, že pokiaľ správny súd rozhodnutie žalovaného zruší a vec vráti na ďalšie konanie, nejde o rozhodnutie v neprospech žalobcu, ale práve naopak. Ide o postup predvídaný § 191 ods. 4 SSP, ktorý poskytuje správne súdu možnosť podľa povahy veci buď zrušiť rozhodnutie a vec vrátiť žalovanému alebo orgánu podľa § 191 ods. 3 SSP (napr. prvostupňový orgán). Tzv. zrušenie rozhodnutia s bodkou, teda bez vrátenia veci na ďalšie konanie, je celkom výnimočným, neštandardným a nenárokovateľným postupom. S ohľadom na vyššie uvedené preto kasačný súd dospel k názoru, že kasačná sťažnosť žalobkyne smerovala proti rozsudku, ktorý nebol vydaný v jej neprospech, a preto bola podaná neoprávnenou osobou. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť žalobkyne kasačný súd odmietol.

103. Navyše je potrebné dodať, že s ohľadom na skutočnosť, že kasačný súd vyhovel kasačnej sťažnosti žalovanej a zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu, posudzovanie argumentácie žalobkyne obsiahnutej v jej kasačnej sťažnosti by bolo aj materiálne bezpredmetné.

V.

Záver

104. Sumarizujúc vyššie uvedené skutočnosti kasačný súd uzatvára, že napadnutý rozsudok správneho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď správny súd konštatoval, že rozhodnutie žalovanej je na základe ním vymedzených výhrad nepreskúmateľné - § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Kasačný súd preto postupom podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil napadnutý rozsudok správneho súdu a vec vrátil Správne súdu v Bratislave (právne nástupcovi Krajského súdu v Bratislave podľa § 3 ods. 2 písm. b) zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) na ďalšie konanie. Vo vzťahu ku kasačnej sťažnosti žalobkyne kasačný súd zistil, že táto bola podaná neoprávnenou osobou, a preto ju podľa § 442 ods. 1 v spojení s § 459 písm. b) SSP odmietol.

105. V ďalšom konaní bude správny súd postupovať tak, ako mu naznačil kasačný súd v bode 98 tohto rozsudku. Vyjadrenými právnymi názormi kasačného súdu na otázky nastolené v tomto kasačnom konaní je správny súd viazaný (§ 469 SSP).

106. V ďalšom konaní správny súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

107. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (§ 463 SSP v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.